

25 ÉVES
A DUNÁNTÚLI
REFORMÁTUS
LELKÉSZEGYESÜLET

PÁPA, 2014

SZERKESZTETTE
KÖNTÖS LÁSZLÓ

ISBN 978–615–5486–01–2

KIADJA A DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS LELKÉSZEGYESÜLET
FELELŐS KIADÓ: KÖNTÖS LÁSZLÓ ELNÖK
TIPOGRÁFIA: MEZEI ZSOLT
KÉSZÜLT A VESZPRÉMI OOK-PRESS KFT
NYOMDÁJÁBAN 2014-BEN
FELELŐS VEZETŐ: SZATHMÁRY ATTILA

A MI MUNKÁNK NEM HIÁBAVALÓ

*A 25 esztendeje újjáalakult
Dunántúli Református Lelkészegyesület
köszöntése*

A Dunántúli Református Lelkészegyesület az idén, 2014-ben ünnepli újjáalakulásának 25 éves jubileumát. Ez a negyedszázados évforduló alkalmat ad az egyesület életének, céljainak, szolgálatának összegzésére, egy rövid visszatekintésre, amelyet a 25 év két egykori elnöke, valamint a mostani elnök tesz meg: Dr. Márkus Mihály, Németh Gyula, Köntös László.

A visszatekintésben tanulmánynak is beillő írást olvashatunk a Dunántúli Református Lelkészegyesület 1989-es újjáalakulásának történetéről. Az Országos Református Lelkészegyesület (1907–1952) különböző szinteken szervezte a lelkészek találkozásának fórumait, kisköri, egyházmegyei, egyházkerületi és országos szinten; annak feloszlata után a lelkészek közötti kapcsó-

lattartás csupán az egyházmegyei lelkészértekezleteken történhetett, amely minden tekintetben igen szűk szerele és lehetősége volt csupán a kapcsolattartásnak. A Dunántúli Református Lelkészegyesület újjáalakulása ismét kerületi szinten tette lehetővé az érdemi kapcsolattartás sokrétűségét, a kisköri szinteket is újjászerveve, valamint országos fórumokhoz kapcsolódva.

A Dunántúli Református Lelkészegyesület újjáalakulásának akkori célkitűzései ma is megfontolandók, mindenkor kiemelt fontosságúak, amelyeket azóta több más területen is képviselünk; ugyanakkor nélkülözhetetlen az a fajta, mostanában gyakorolt tevékenység, amellyel aktuális, izgalmas, „kényes” témákat dolgoz fel, vitat meg a Lelkészegyesület.

Az egykori célok között szerepelt a református egyházi élet felvirágoztatása, amelynek emberi síkon mindenkori alapja a református lelkészek „közérzetének” javítása, anyagi, lelki, szellemi, teológiai, közösségitestvéri téren egyaránt; vagyis a református lelkészek érdekeinek képviselete, mindezek összességében.

Bízom abban, hogy a Dunántúli Református Egyházkerület mindent megtesz azért, hogy a kebelbeli református lelkészek fenti összetett érdekeit képviselje, de a mindenkor aktuális figyelmeztetés terén továbbra is számítunk a DURLE aktivitására, hiszen ez a közösség az, amely a folyamatosan változó társadalmi kon-

■ Steinbach József: *Köszöntő* ■

textusban a lelkészek helyzetét, szolgálati lehetőségét, felkészültségét, egymáshoz való viszonyát, az aktuális kérdéseket újragondolja, azokról érdemi jelzéseket ad az egyházvezetésnek.

Isten áldja meg a következő negyedszázadban is Lelkészegyesületünket: „*A mi munkánk nem hiábavaló az Úrban*” (1Korinthus 15,58).

STEINBACH JÓZSEF

A DUNÁNTÚLI REFORMÁTUS
EGYHÁZKERÜLET PÜSPÖKE

„UT OMNES UNUM SINT”

ELŐZMÉNY

1907. szeptember 17-én alakult meg Budapesten az Országos Református Lelkészegyesület (ORLE). Első elnöke dr. Baltazár Dezső, hajdúböszörményi lelkész és alsószabolcsi esperes (a későbbi tiszántúli püspök) volt. Elnöki tisztét élete végéig (1936) megtartotta. Elnökutóda dr. Ravasz László dunamelléki püspök (1936-1947). 1948-tól az egyesület állami feloszlataásáig (1952) elnöke Szabó Imre, Budapest-fasori lelkész, budapesti esperes volt (Budapestről történt kitelepítése következtében 1950-től Szabolcs-Szatmár megyében, Bujon lelkész).

Az egyesület szervezésének célja az volt, hogy a lelkészek közötti testvéri kapcsolatokat szervezett formában (is) ápolja és erősítse. A korábbi évszázadok során a lelkészek szervezetten csak az esztendőnként megtartott (esetleg több napos) egyházmegyei, illetve egyházkerületi közgyűléseken találkoztak. A közvetlen szomszédok névnapokon, születésnapokon, esetleg egyéb alkalmon összejártak. A Lelkészegyesület ki nem mondott

céljaként élt az idősök emlékezetében a lelkeszi „érdekvédelem” – a világi tisztségviselők helyenként alig érzékelhető, másutt nyomasztó hatalmával szemben.

A Lelkészegyesület két „intézményes” formában élte a maga életét, két szervezett találkozási alkalommal gazdagította az egyházi életet. A közellakók alkalmi találkozásait „lelkeszi kiskörre” fejlesztette, élére kisköri elnököt választott. A Dunántúli Református Egyházkerületben a régiek emlékei alapján rekonstruáltuk a huszonhét kiskört. (A mai polgári „kistérséggel” csaknem egyező határokkal).

A másik az egyházmegyei lelkeszértekezlet volt. Az Egyesületnek ugyanis az országos közgyűlés mellett voltak egyházkerületi rendezvényei, egyházkerületi vezetősége, és volt egyházmegyei szervezete. Többnyire (bár nem kizárólag) az utóbbit az esperes vezette (esetleg a „lelkeszértekezleti elnök”)

A feloszlatast követően az „egyházmegyei lelkeszértekezlet” intézménye megmaradt. A kiskörök életét állami szempontból teljesen illegálisnak minősítették. Egy kiskörnek (kissé módosult) együttlétein néhány alkalommal fiatal legátusként, majd lelkeszként még magam is részt vettem: ez volt a „(belső)somogyi lelkeszi kórus”.

A „nehéz években” idős lelkesztársaink szívesen emlékeztek egykori lelkészegyesületi emlékeikre.

AZ ÚJ MEGALAKULÁS

1988–89 folyamán lelkeszértekezleti találkozók, baráti levelezésekben, szűkebb összejöveteleken már szó esett arról, hogy „valamit” tenni kellene, valamit másképpen kellene csinálnunk, mint ami eddig volt (akkor jelen időben éltük meg: mint ami most van).

Az 1989. évi személyes levelezésemben egyetlen írásos emlék sem szól arról, hogy az „alakuló közgyűlésre” írott meghívót kaptam volna. A rendszerváltás előtt vagyunk. Még jócskán működnek a régi reflexek. Amit lehet, a konspiráció szabályai szerint kell előkészíteni. Emlékeim és feltételezéseim szerint Kövy Zsolt kéttornyúlaki lelkesz, a pápai gyűjtemények igazgatójának jelentős szerepe volt. (A Gyűjteményeknek ekkor már van „igazi” fénymásolója!)

Az 1989. július 24-i alakuló közgyűlés jegyzőkönyve őrzí Boross Géza dorogi lelkipásztornak a közvetlen előzményről mondott szavait: *„Elmondja, hogyan születt meg 1989. június 15-én Balatonfüreden, a lelkesztovábbképző tanfolyamon az egyesület alapítását célzó szándéknyilatkozat, amely egyben a mai alkalom meghívója is. Ismerteti a mai nap tervezett programját és javaslatot tesz a mai nap levezető elnökének a személyére: Hajdú Zoltán enyingi lelkipásztorra. A jegyzőkönyv vezetésére*

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

Kövy Zsolt és Márkus Mihály lelkipásztorokat, a hitelesítésére Kulifay Albert és Szabó Imre lelkipásztorokat javasolja”.

A jelenlévők egyhangú szavazással elfogadták mind a bemutatott napirendet, mind a javasolt személyeket.

Tanulságos a napirend. Eleve időkottával született. Az időadatok mellett zárójelben, *dőlt betűvel* a teljesült időrend:

1989. július 24. hétfő, Pápa, Ótemplom.

D.R.L.E. Alakuló közgyűlése

Napirend

Délelőtt:

9-9,20-ig Nyitó istentisztelet: Mt 20,20–28, Szakács István (Csór)
(9,05-9,30)

kezdő ének: 512.

Imádság

Textus, prédikáció

Imádság, Mi Atyánk

Záróének: 396.

9,20-9,45-ig az előzmények ismertetése, javaslat
(9,30-9,41)

a mai nap levezető elnökének,
jegyzőkönyvvezetők és hitelesí-

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

tők személyére – Boross Géza
(Dorog)

9,45–10-ig napirend ismertetése – a mai nap levezető
elnöke

(9,41–9,48)

10-10,10-ig Alapszabály-tervezet ismertetése – a mai
nap levezető elnöke (9,48–9,53)

10,10–10,15-ig jogászok javaslatai – P. Tóth István
(Mór)

(9,56–10,00)

10,15–10,30 a tervezet egyéni elolvasása

10,35–10,45-ig SZÜNET

10,45–10,55-ig beszámoló az ORLE előkészületi
munkáiról – dr. Barcza József (Debrecen) (10,45–
10,57)

10,55–11,05-ig a lapalapítás kérdései (tájékoztató) –
Kövy Zsolt (Pápa)

(10,57–11,12)

11,05–12-ig plenáris megbeszélés (2–2 perces hozzá-
szólások)

12,00–12,30 MEGALAKULÁS

(11,12–13,35)

12,30–13,30 EBÉDSZÜNET

Délután:

13,30-13,40-ig a szavazási mód ismertetése

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

- a délután kezdete énekkel, 122,2

13,40–14-ig első szavazás + szavazatszámlálás

A szavazatszámlálás alatt: javaslat a területi egységek megalakítására – dr. Márkus Mihály (Tata)

14,00–15,00 második szavazás (három szakaszban) + szavazatszámlálás

- a szavazatszámlálás első két fordulója alatt esetleg vita a területi egységekről.

15,00–15,30 a megválasztott elnökség bemutatkozása (3–3 perc)

- a következő közgyűlés időpontjának kijelölése (esetleges napirendi pontokkal)

- ORLE alakuló közgyűlésre delegáció jelölése

15,30–15,40-ig esetleges köszöntések

15,40 Záróének: 134,1–3, Himnusz

Záró áldást mond a megválasztott új elnök

Érdemes elolvasnunk az Egyesület alapszabályát:

„A Dunántúli Református Lelkészegyesület alapszabálya (elfogadta az 1989. július 24-én tartott alakuló közgyűlés).

AZ EGYESÜLET NEVE: Dunántúli Református Lelkészegyesület. Az Egyesület jogi személy.

SZÉKHELYE: Pápa

PECSÉTJE: Középen nyitott Biblia, köriratban: Dunántúli Református Lelkészegyesület

I. AZ EGYESÜLET CÉLJA

1. A dunántúli református lelkészek egy szerves testté való egyesítése, ezáltal a református egyházi élet felvirágoztatása, valamint a lelkészek érdekeinek előmozdítása.
2. A lelkipásztorok közötti testvéri közösség építése, ápolása.
3. Teológiai műhely feltételeinek megteremtése.
4. Területi lelkészegyesületek és lelkészi kiskörök újjászervezése.
5. Egy dunántúli református lap újraindítása.

II. AZ EGYESÜLET VISZONYA AZ EGYHÁZI HATÓSÁGOKHOZ

1. Az Egyesület az egyházi hatóságoktól szervezetenként független. Munkálkodásában a szeme előtt tartja az egyházi szolgálat egész területét, amelyet teológiai, személyi és szervezeti kérdésekben javaslatok tételével, kritikai észrevételeivel és ajánlásaival kíván segíteni.
2. A többi református lelkészegyesülettel a közös célok elérése érdekében együttműködik.

III. AZ EGYESÜLET TAGSÁGA

1. A rendes tagok: a Dunántúli Református Egyházkerületbe bekebelezett, teljes lelkészi képesítésű és lelkészi személyek.

2. Pártoló tagok: a segédlelkészek, a teológushallgatók, a három éves levelező teológiai tanfolyamot végzettek, és a tagok házastársai.
3. A tagok belépési nyilatkozatot írnak alá. A tagsági viszony megszűnik kilépéssel, vagy a tagsági feltételek megszűnése következtében.
4. Az Egyesület tagjai tagdíjat fizetnek. A tagdíj összegét a közgyűlés határozza meg. Az Egyesület céljai megvalósítása érdekében adományokat fogad el.
5. Az Egyesület rendes tagjai a közgyűlésen választók és választhatók. A pártoló tagoknak tanácskozási joga van.
6. Tagsági jogait csak az gyakorolhatja, aki tagsági díjával nincs hátralékban.

IV. AZ EGYESÜLET KÖZGYŰLÉSE

1. Közgyűlést általában évenként egyszer kell tartani. Az elnökség kezdeményezésére, vagy a tagok 10%-ának, kérésére többször is tartható közgyűlés.
2. A határozathozatalhoz legalább a tagok felének a jelenléte szükséges.
3. A közgyűlésen a jelenlevők egyszerű többsége által nyílt szavazás útján hoznak határozatot. Az alapszabály módosításához, vagy a feloszlás kimondásához azonban 2/3-os többség kell.

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

4. Titkos szavazást választásoknál, személyi kérdések eldöntésénél, illetve az Egyesület feloszlásának a kérdésében kell elrendelni.
5. A közgyűlés tárgyai:
 - A közgyűlés mindig istentisztelettel veszi kezdetét.
 - Az alapszabály módosítása: ez azonban csak 10 tagnak az elnökséghez benyújtott írásbeli indítványára, az elnökség előterjesztése mellett tárgyalható, és a meghívón előzetesen jelölendő;
 - Más jogi személyekkel való jogviszony kialakítása;
 - Jelentés az Egyesület évi működéséről;
 - Az évi számadások megvizsgálása, és költségvetés megállapítása;
 - Minden három évben a tisztségviselők megválasztása;
 - Indítványok tárgyalása.

V. AZ EGYESÜLET TISZTSÉGVISELŐI:

1. A közgyűlés rendes tagjai közül három éves időtartamra megválasztja a tisztségviselőit, és meghatározza feladatkörüket.
2. A tisztségviselők: elnök, alelnökök, titkár, jegyző, pénztáros, (ők együtt: az elnökség), lapszerkesztő és a számvizsgálók.

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

- Elnök: az elnökség határozata szerint összehívja és vezeti a közgyűlést. Képviseli az Egyesületet a kívülállók irányában. Szükség szerint összehívja az elnökséget.
- Alelnökök: részt vesznek az elnökség munkájában, akadályoztatása esetén az elnököt helyettesítik.
- Titkár: a közgyűlésen előadói tisztet végez, előkészíti annak tárgyait, az évi jelentést, bonyolítja a levelezést, felügyel az irattárra, és általában az egyesület ügyviteli teendőit végzi.
- Jegyző: előkészíti és őrzi az Egyesület közgyűlési és elnökségi jegyzőkönyveit.
- Pénztáros: kezeli az Egyesület pénztárát, beszedi a tagsági díjakat, a bevételekről, kiadásokról pontos számadást vezet, a pénztár állásáról és kezeléséről az elnökségi üléseken jelentést tesz, elkészíti a szükséges számadásokat, kifizeti az elnök által utalványozott összegeket, (a költségvetésben előirányzottak szerint), valamint nyilván tartja az egyesületi tagok névsorát.
- Lapszerkesztő: az Egyesület által kiadott lapot szerkeszti.
- Számvizsgálók: szükség szerint, de legalább évente kétszer átvizsgálják az Egyesület anyagi

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

ügyvitelét. Tapasztalataikról a közgyűlésnek tesznek jelentést.

VI. AZ EGYESÜLET FELOSZLÁSA, MEGSZŰNÉSE

1. Az Egyesület feloszlását csak olyan közgyűlés határozhatja el, amely legalább 30 nappal korábban, egyenesen e célból hivatott össze.
2. Feloszlás esetén az Egyesület vagyona a tagok között semmiképpen fel nem osztható, hanem a Dunántúli Református Egyházkerület tulajdonába megy át, missziói és szeretetszolgálati célra.

VII. ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

Az Egyesület működésére az Alkotmány és az egyesülési jogról szóló törvény vonatkozik.

Az Egyesület az állami nyilvántartásba vétellel válik jogi személlyé.

Az Egyesület tartozásaiért saját vagyonával, a tagok csak a közgyűlés által meghatározott tagdíj összegével felelnek.

Az Egyesület a működéséhez ügyviteli, gazdálkodási szabályzatot készít.

A jelen alapszabályt a Dunántúli Református Lelkészegyesület 1989. július 24-én, Pápán tartott alakuló közgyűlése elfogadta.”

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

A közgyűlésen – a mellékelt jegyzőkönyv szerint – 51 (ötvenegy) fő, alapító tag jelent meg.

A közgyűlés a 6/1989. sz. határozatával kihirdette a három évre megválasztott tisztségviselőket: elnök dr. Márkus Mihály, alelnökök Kövy Zsolt és P Tóth István, titkár Boross Géza.

A tisztikar kiegészítése az 1989. október 2-i közgyűlésen történt. Lapszerkesztő Kövy Zsolt, jegyző Kocsev Miklós, pénztáros Nagy Kolozsvári István lett. Az egyes egyházmegyei csoportok szervezői: Mezőföld: Hajdú Zoltán, Őrség: Szakál Péter, Pápa: Szabó Imre, Somogy: Kocsev Miklós, Tata: Táskai Ferenc, Veszprém: Kuti Géza.

Csak rövid betoldás: 1987-ben a Dunántúli Református Egyházkerülethez tartozott 6 egyházmegye, 224 egyházközség, 1063 szórvány. Az egyházkerületi adatár nyilvántartása szerint szolgál 177 (!) lelkész. A nyilvántartott lélekszám 108.132. Egyházfenntartást fizet 62.983 fő. Választók névjegyzékében: 60.944 személy. A kebelbeli presbiterek száma: 3.578.

1989. október 24-re a tisztségviselők és a területi szervezők közössége (kibővített elnökség, néha választmánynak is hívtuk) megfogalmazta a munkatervét:

„AHOGYAN LEHET VAGY AHOGYAN KELL?

Munkatervi előterjesztés a Dunántúli Református Lelkészegyesület őszi közgyűlésén.

KÖZEGYHÁZ ÉS LELKÉSZEGYESÜLET

A lelkészegyesületi gondolat korábbi megfogalmazásakor, a huszadik század küszöbén merőben más gazdasági, politikai és egyházi körülmények között született meg az elhatározás: alapítsunk lelkészegyesületet! A magyar református egyház a több évszázados egyházkerületi berendezkedése után, az alig létrehozott országos egyházi szervezetben, a növekvő lelkészi terhek jobb hordozására, az ébredési mozgalmak játékos következményeként ebben találta meg a közösségi élet új útjait. Az első Alapszabály az egyházi szervezettől való teljes függetlenséget deklarálta; az 1936-os átdolgozás az egyesületet az Egyetemes Konvent felügyelete alá rendelte.

Maradandó értékűnek bizonyultak a teológiai-tudományos munkák szervezésében végzett fáradozásai. Sokak áldották segélyező működését. A lelkészi kisköri találkozók védtek az elmagányosodás és a megkeseredés »vírusai« ellen. Az Egyesület megszűnése után, a mai napig is él az általa létrehozott intézmény: a lelkészértekezlet.

A mostani újraszerveződést kétségtelenül motiválta az erőszakosan átmetszett hagyomány emléke. De motiválta

a jelenkor társadalmi, politikai és egyházi életének megannyi kihívása is. Az egyházi iskolák államosítását követően a lelkészeknek a faluban egyszerűen nem maradt egyházi »szolgatársa«, nincsen vagy alig is van lehetőség az öntisztító »dinamikus kiscsoport« közösségi munkájára. A több gyülekezetet is gondozó, gyakran túlfeszített munkarendben szolgáló lelkészek részére sokszor hónapokra elmaradt a lelkészértekezlet közösségével való találkozás alkalmá: vélt vagy jogos panaszok, sérelmek miatt sokan megkérdőjelezték a lelkészértekezlet értelmét is. Kevesebben véleményük elmondásával: többen csendes vagy tüntető távolmaradással. Az autonómia túlhangsúlyozása könnyen autizmussá torzul...

Az egyházi törvényben írt közgyűlések ritka és inkább ünnepélyes volta nem teszi lehetővé a napi feszültségek, a személyes gondok oldását: erre csak »ad hoc«, pillanatnyi, estleges megoldásaink voltak, s részben vannak is.

A lelkészi kar szerves testté egyesítésének a gondolatával itt segíthet sokat egy lelkészegyesület. Mint mindent: ezt is lehet rosszul csinálni. De ha nem zárnak körül az »ahogy lehet« börtönrácsai, merjünk és akarjunk felegyenesedni »ahogyan kell« szabadságára!

LELKÉSZI KISKÖR

A református gondolkozástól »fajtaidegen« az egyszemélyi diktatúrának minden formája. A hit letéteményese

nem »a kiválasztott« egyes ember, hanem mindig a közösség. Ahol ketten-hárman összegyűlnek az én nevemben: a Krisztus szerinti döntések csak ott születhetnek. A dermesztően »pap-központúvá« torzult egyházképlet oka nemcsak az erőszakosan centralizált egyházkormányzás, hanem az »itt én vagyok az egyház« teljességgel biblia- és evangéliumellenes szemlélete.

A torzulást létre lehet hozni hatalmi erőszakkal: de a gyógyulást a megbocsátó, az újat kezdő, a »másképpen« szolgáló szeretet hozza.

Hogy mennyire felforgatóan újkeletű a »kisköri gondolat«, arra hadd idézzek egyetlen – néhány esztendő híján kétszáz éves – álláspontot: »Nem keveset szolgálna az Isten dicsőségének elő-mozdítására az is, ha a szomszéd-beli Prédikátorok hatan-heten, bizonyos napon hol egyiknek, hol másiknak házánál össze-gyűlnének, és ott az Urnak félelmében együtt tanácskoznának mindazokról, amelyek az ő Eklézsiájoknak boldogítására szükségesek volnának.« (Streibig József költségével és betűivel mondatta el Pétzeli József Rév-Komáromi prédikátor, 1790-ben).

Ha az Isten dicsőségét munkáló igyekezet nem erősebb, mint az egymás iránti ellenszenv, ha az Eklézsia boldogításának a szándéka nem nagyobb, mint az egyéni kényelem vagy a pillanatnyi hangulat, akkor...(a mondatot talán nem kell külön befejeznünk.)

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

Nem a hagyományokhoz mereven ragaszkodva, nem felülről határozatokban elrendelve, nem törvényeskedve, hanem a Lélek szabadságában: de szánjuk rá magunkat és biztassuk egymást, hogy lehetőleg heti sűrűségben, de legalább havonta megtaláljuk egymást a lelkési kiskörben.

NÉHÁNY KÖVETKEZŐ LÉPÉS

Szükség lenne elvi állásfoglalásban leszögeznünk néhány gondolatot, amelyhez csatlakozásra kérnénk az országos Lelkészegyesületet, és kérnénk a választott testületeket, közgyűléseket, tanulmányi és missziói bizottságokat, hogy ilyen értelmű határozatokkal forduljanak az illetékes szervekhez.

Szükségesnek tartanánk, hogy a Petőfi rádió a heti vasárnap reggeli félórát lehetőleg 2 órára bővítse, ökumenikus-testvéri felosztásban. Távolatilag még az is szükségesnek látszana, hogy a délelőtti órákra egy telefonvonalat biztosítsanak, ahol a szolgálatokat végzőkhöz kérdéseket lehetne közvetlenül feltenni.

Régóta élő igény a gyülekezetek tagjaiban, hogy valamikor a vasárnap délutáni órákban – szintén testvéri-ökumenikus felosztásban – a Magyar Televízió valamelyik csatornája közvetítsen legalább 2 órányi időtartamban aznap délelőtti istentiszteletekről, egyéb kiemelkedő témákról. Itt szintén hasznos lenne egy telefonvonal bejelen-

tése, ahol vagy felkért egyházi emberekhez, vagy közvetlenül a szolgálatokat végzőkhöz lehetne kérdéseket intézni.

Szükséges lenne, ha egységes állásfoglalás születhetne a tekintetben, hogy a keresztelési fogadalomtétel gyakorlatilag azonos a vallásoktatásra jelentkezéssel: így nem »beiratkozni«, legfeljebb »kiiratkozni« lehet a hittanoktatásról.

Részben az iskolai vallásoktatás megfelelő formáinak kialakítása, részben a nemzet és a felnövő fiatalság általános erkölcsi szemléletének jobbítása érdekében szükséges lenne, hogy a Művelődési Minisztérium már a 1990/91-es tanévtől kezdődően állítsa vissza »erkölcstan« néven egy korábbi tantárgyat.

A tárgy maga legyen kötelező azzal a fakultatív belső választási lehetőséggel, hogy lehessen »vallási erkölcsant« választani a szülőknek, illetve felekezettől független »általános, vagy filozófiai« erkölcsant.

Az általános, és a középfokú oktatás kereteit túllépve, távlatilag keresni kell a lehetőséget annak, hogy a felsőfokú oktatásban résztvevők hitbeli ismeretei általános műveltségükkel arányosan fejlődhessenek, lehetőség szerint vagy egyetemi, főiskolai lelkészek kinevezésével, vagy az egyházi ifjúsági szervezetek intézményes jelenléte útján.

Tekintettel arra, hogy a körzeti általános iskolák megléte miatt, a közép,- és felsőfokú iskolázásnak a gyülekezet területéről távolesése miatt a vallásoktatás meghaladja a korábbi »parókiális jogkör« lehetőségeit: az új

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

egyházi törvényalkotás keresse annak lehetőségét, hogyan bízhatja rá ilyen jellegű szolgálatok szervezését, személyi, tárgyi és anyagi feltételeinek a biztosítását a lelkészi közösségnek valamilyen szerveződésére. A hitoktatáson kívül hasonlóképpen kell megoldanunk a kórházi lelkészi szolgálatokat, valamint a börtönmisszió már ismert feladatait, valamint az esetlegesen tovább növvő lehetőségek körének a vállalását is.

A gyülekezeti, illetve iskolai vallásoktatás személyi feltételeinek a biztosítására katechétaképzés látszik szükségesnek. Kérjük a Dunántúli Egyházkerület Elnökségét, hogy lehetőleg még ebben az évben hívjon össze e tárgyban egy értekezletet, a tanulmányi és vallásoktatói előadók bevonásával.

A korábbi hazai, és a jelenlegi nemzetközi gyakorlatot ismerve, heti 4 órát meg nem haladó elfoglaltság az önkéntes munkatársak terhelhetőségének határa. Heti 4-20 tanóra között tiszteletdíjról illik gondoskodni: heti 20 tanóra felett önálló munkakört kell kialakítani a vallásoktatónak.

GYÜLEKEZETI KONFERENCIÁK

Egy-egy lelkészi kiskör, egy-egy gyülekezet Presbitériuma, gyülekezet ifjúsága, énekkara, bibliaórai közössége – mivel ezt számukra semmi nem tiltja – a helyi lehetőségek figyelembevételével jogosult egy, vagy többnapos konferen-

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

cia szervezésére. A konferencia tartalmi tisztaságáért és formai rendjéért az összehívó vállal felelősséget.

Kívánatos lenne, hogy minden évben minden konfirmált fiatal, minden presbiter, minden aktív gyülekezeti tag legalább egyszer részt vehessen gyülekezetközi alkalmon.

A lelkészi kar vállalja el, hogy elérhető helyen, megfelelő időben, építő tartalmú konferenciákat készítsen elő.

1990 – VIZSOLYI BIBLIA EMLÉKÉV

Az országos egyházi rendezvények és a világi megemlékezések mellett szükséges lenne, hogy minden dunántúli református gyülekezetben legyenek megfelelő megemlékező alkalmak a magyar biblia négyszáz éves jubileuma alkalmából.

A Pápai Gyűjtemény vállalta, hogy egy vándorkiállítás fénymásolt törzsanyagát elkészíti, minden dunántúli egyházmegye megbízottja részére. Reménység szerint kísérő diafilmsorozatot is összeállítunk. A törzsanyagot ki-kielehetőségei szerint kiegészíti a helyi értékes bibliapéldányokkal, a Sajtóosztályon kapható bibliafajtaikkal, és minden gyülekezetben egy-egy hétig maradhat a kiállítás. Ezalatt a vasárnapi gyülekezet, a hittanos csoportok, a gyülekezet tagjai megtekinthetik; szeretetvendégségen is megtekinthető a diasorozat.

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

1990 húsvét-pünkösd között egyházmegyei konferenciákat, pünkösd és július 20 között egyházkerületi megemlékezést készítsünk elő.

És legfőképpen: fogadjuk meg az emlékév során, hogy az anyanyelvünkön megszólaló Bibliából ismét meritünk naponként új erőt az Istennek és a hazának való szolgálathoz!

VALLÁSÜGYI TÖRVÉNY

A törvénytervezet szövegéből teljes egészében hiányzik a lelkiismereti szabadság leírása (ami nem azonos a vallásszabadsággal). Itt kellene megfogalmazni a lelkiismereti okokból megtagadható szolgáltatásokat (pl. abortusz elvégzése), az alternatív katonai szolgálat kritériumait.

Alapvető törvényes garanciák hiányoznak belőle: pl. az intézményekben gyakorolható vallás csak »az intézmény rendjének sérelme nélkül« történhet. Ehelyett annak kellene szerepelnie, hogy »az intézmény vezetője köteles biztosítani a tárgyi feltételeket«.

Az eddigi rendeleti, illetve eseti döntések helyett az egységesen törvényben rendezett állam-egyház viszonya az egyházak számára is új helyzetet teremtet: ennek várható anyagi kihatásait az egyházaknak önmaguknak is végig kell gondolniuk. Ezért a javaslatunk az, hogy a törvény megalkotását 1989 decemberében napolja el az országgyűlés.

SZERVEZETI JAVASLATOK

Csatlakozva az 1989 tavaszán Berekfürdön tartott országos előadói értekezlet javaslataihoz, szükségesnek tartjuk az egyházmegyei és egyházkerületi előadói tisztség új értelmezését. Az előadó ne csak beszámoló és jelentések útján gyakorolja tisztségét, hanem kapjon feladatot a tervek elkészítésében is, és a határozatok ellenőrzésében is.

Csatlakozva az MRLE javaslatához, a tanulmányi munkák végzésében kapjon több feladatot maga a lelkésztestület. Ezért kérjük az Egyházkerület Elnökségét, hogy lehetőleg még ebben az évben hozzon létre tanulmányi munkaközösséget, amelynek a feladata legyen a balatonfüredi, a pápai gyűjteményi és az egyházmegyei tanulmányi programok megszervezése, előkészítése és vezetése; egy-egy konferencia vagy tanulmányi hét anyagát minél előbb, legkésőbb egy hónappal korábban bocsássa a meghívott lelkészek, presbiterek, fiatalok rendelkezésére.

PÁPAI KOLLÉGIUM

A felgyorsult eseményekkel alig tudunk lépést tartani: a korábbi »egy második középiskola« gondolata már kiterjedt az Egyezményben megmaradt iskolákra.

Az átvétel, a fenntartás szervezése nyilván egyházhatósági feladat. Amit a Lelkészegyesület tehet: a vélemények

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

összehangolása. Ezért javasoljuk, hogy lehetőség szerint novemberben egy (ma divatos) »kerekasztal« találkozó jöjjön létre Pápán, ahol együtt tanácskoznak az egyházkerület megbízottai, a mai Petőfi Gimnázium képviselte, a Pápa városi ill. Veszprém megyei művelődési osztályok illetékesei, az alapítványi Kuratórium képviselői.

Az elvi nyilatkozatok ismeretében a kérdést nyilván egy rendkívüli egyházkerületi közgyűlésnek kell tárgyalnia. Az előkészítés során célszerű lenne előzetesen mindenütt egyházmegyei közgyűlést is tartani – esetleg erre az egyházkerületi közgyűlésre minden egyházközség képviselőit is meghívni.

A TÁVOLABBI TERVEK

között szerepel egy belső szeretetszolgálati munkacsoport kialakítása, egy lelkész-etikai bizottság megszervezése, a határokon túli magyar református gyülekezetekkel a személyes kapcsolatokon túl testvérgyülekezeti kapcsolatok kiépítése.

„És mindezt nem személyek ellen, nem testületekkel szemben, hanem a Krisztus ügyéért, az anyaszentegyház javáért, egyedül Isten dicsőségére. Az »ahogy éppen lehet« pillanatnyi vergődése helyett az »ahogy Isten dicsőségére igazán méltó« szemlélet szent elkötelezettségben.

Dr. Márkus Mihály”

Kövy Zsolt alelnök ugyanekkor, ugyanitt az átmenthető értékekről vallott:

„Egy újrainduló pápai református gimnázium megtalálhatja a hagyományok folytatására alkalmassá tevő kontinuitást. A régi tanárokból ugyan már alig maradt, de a szellem friss és ép ma is. A korábbi szellemi értékek annyira alapértékek, hogy azok újra megtalálása gyönyörűségi feladat. Bizonyosak lehetünk abban, hogy Isten is érlelte az időt, megőrizte a szunnyadó tehetségeket, s nem a véletlenre bízta az újramezést. Ha a református egyháznak és a református embernek ez a hite nincs meg, akkor nem református, de nem is magyar.

Milyen legyen akkor ez az új református gimnázium?

- 1. Legyen hitvalló, puritán szellemű, liberális felfogású és gyakorlatú, toleráns érzékű, de ugyanakkor a társadalmi igényekkel is mindenkor azonosulni tudó iskola.*
- 2. Legyen a tehetségesek iskolája. Legyen tartása. Szellemi színvonala. A tanítás magas színvonalának mértékéből nem engedő.*
- 3. Legyen a szellemi szabadság, s az alkotás örömeinek a műhelye. A személyiség és jellem kifejeződésének otthona.*

4. *Legyen templom. Templomba vezérlő nevelési erő, s lelki templomokat teremtő tiszta forrás.*
5. *Legyenek hitvalló, és szaktudásukban kiváló tanárai, s gondolkodni akaró, álmodni és tervezni tudó diákjai.*
6. *Maradjon meg az iskola a humán oktatás szent helyének. Kapja vissza rangját a latin és a klasszikus irodalom. De tudjon mindig lépést tartani a modern követelményekkel, úgy az élő nyelvek korszerű tanításával (angol, német, francia), mint a természettudomány új értékeinek és felfedezéseinek megbecsülésével.*
7. *Visszatérés a nyolcosztályos gimnáziumi rendszerhez. Látványosan bebizonyosodott, hogy a négyosztályos iskola nem tudta megoldani pedagógiai feladatait.*
8. *Kapja vissza rangját a sokszínű iskolai közösségi élet. A különböző önképzőkörök és egyesületek adják vissza az ifjúság egészséges önbizalmát.*
9. *Legyen az új iskola (az egyház skólája mellett) a város s még inkább a nemzet iskolája. A múlt értékével egy olyan jövő formálásához való hozzájárulással, amit eleink olyan természetesen gyakoroltak, hogy ez újra ilyen természetes lehessen – az igazi, egészséges hazafiság megnyilvánulásaiban – a mai ifjúság számára is.”*

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

Megjelent az „Lelkészegyesületi értesítő” — kicsit egyszerű formában. Hat számig eljutott, aztán csendben elaludt. Vele a Lelkészegyesület iránti kezdeti lelkesedés is. Az 1990. április 23-án 10,00 órára Balatonfüredre összehívott közgyűlés a 19 megjelent alkotó taggal csak 11,00 órára „vált” határozatképessé.

Az 1991. augusztus 14-i egyházkerületi lelkésztalálkozón viszont több mint száz lelkész vett részt. Az alkalmon titkos szavazással közvélemény kutatást tartott a Lelkészegyesület, a megválasztandó egyházkerületi és egyházmegyei tisztségekre nézve.

Az 1990-es esztendő országosan is, a Dunántúlon is új egyházi tisztségviselőket választott. A püspöki tisztséget vállalva, nem vártam, hogy más tegyen fel kérdést: hogyan tovább? Bár akkor is ismertem a bevezetőben említett személyi, lelkészegyesület vezetői korábbi gyakorlatot, a Lelkészegyesület elnökségével is egyeztetve, a püspökbeiktatást követően összehívtuk a közgyűlést.

Elnöki tisztségemről nem szándékoztam „egyoldalúan” dönteni. Ezért nem „lemondtam” a tisztségről. Nem „kértem a felmentésemet”. Tisztségemet a közgyűlés rendelkezésére bocsátottam.

Emlékezésem szerint mintegy másfél órás tanácskozást követően a jelen voltak megköszönve az eddigi szolgálataimat, úgy határoztak, hogy felajánlásomat

■ Dr. Márkus Mihály: „*Ut omnes unum sint*” ■

elfogadják. Közösén választottuk meg utódomként Németh Gyula balatonkenesei lelkipásztort.

A Dunántúli Református Lelkészegyesület létrehozásának az alapgondolata, a célkitűzése, az általa megfogalmazott feladatok mit sem veszítettek az időszerűségükből.

Az itt leírtak nem akarják „megírni” a Dunántúli Református Lelkészegyesület történetét. Az újjászületésének a történetét sem. Nem akarják értékelni sem az előre mutató, sem a születésük pillanatában is láthatóan naív, vagy éppen (túl) konzervatív elgondolásokat.

A kellő történelmi távlat hiányában nem vállalkoztam, nem vállalkozhattam a további fejlődés („fejlődés”?) értékelésére: méltatására vagy bírálatára sem.

Minden egyházi szolgálatomat, teológus éveimtől kezdődően az „ahogyan éppen lehet”, és az „ahogyan Isten dicsőségéhez egyedül méltó” feszültségében végeztem. Amikor csak lehetett, a második megvalósítására törekedtem. Ameddig az Örökkévaló éltet, és testi-lelki-szellemi erővel megajándékoz, ezt a „másodikat” igyekszem folyamatosan valóra váltani.

Tata, 2014. pünkösd havában

Dr. Márkus Mihály

*Sokféle tisztségemből a legfontosabbnak tartott:
dunántúli református lelkipásztor*

VISSZAPILLANTÁS

*a Dunántúli Református Lelkészegyesület
1991. október 2.–1994. október 11-ig tartó ciklusára,
Németh Gyula elnökségi idejéről*

A történelmi pontosság kedvéért, a DURLE 25 éves jubileumán nem a megalakulásának, hanem az újjáalakulásának negyedszázados évfordulóját ünnepli. Az országos és kerületi egyesületünk még a XIX. században jött létre, amit 1945-ben az ateista politika szüntett meg. 44 évi kényszerszünet után, 1989-ben kezdhetett meg ismét korábbi szolgálatát, dr. Márkus Mihály elnök és tisztkara vezetésével. Még a ciklus lejártá előtt az Egyházkerületünk dr. Márkus Mihályt püspökévé választotta, aki az elnöki tisztségét a DURLE közgyűlésének rendelkezésére bocsátotta. Utódjául az egyesület Németh Gyula kenesei lelkészt választotta meg 1991. okt. 2-án. Az elnökség tisztkara: alelnök: Szakál Péter, Egyházsrádóc; titkár: Kocsev Miklós, Balatonszárszó; jegyző: Turbucz Erzsébet, Soponya; pénztáros: Nagy-Kolozsvári István, Becsvölgye; számvevő: Táskai Ferenc koci lelkésztársak.

Egyesületi szolgálatunkat azzal a jól ismert önelemző kérdéssel kezdtük, hogy kik vagyunk mi és mit akarunk? Ezt a kérdést a kerületi lapunk: Dunántúli Prédikátor 1. számában is kifejtettem. (1. sz. *melléklet*) Az első országos egyesület kora és problémája még más volt. Dr. Baltazar Dezső debreceni püspök és elnök 1908-ban még úgy határozza meg az egyesület célját, hogy az a kálvinista öntudatra való ébresztés első renden. A racionalista korszak lezárásához ez illő is, de ezt mégsem az ébredés követte, hanem a kultúrprotestantizmus kora: hasznossá, fontossá lenni a problémákkal küszködő és lázadozó társadalom számára. A lelki ébredés csak ezután, a II. világháború után köszöntött be. Az első egyesület olyan egyházi feladatokat vállal, amelyek mára már szorosan közegyházi feladatok: pl.: konferenciák, nyári táborok, könyvkiadások, stb. A többi egyházi egyesülettel együtt a lelkeszi is nélkülözhetetlen impulzív szerepet töltött be az egyház életében. Ám ami még zömében egyesületi feladatként jelentkezett, korunkban már a magára ébredt egyház teendője. Mi marad hát az egyesületnek? Öncélú találkozások, gyülekezések? Egyfajta nosztalgiazó hagyományörzés? Valamiféle múltba merengés: Bezeg a régi szép időkben? Nem! Ennél többet, mást, eredményt adóbbat.

Amit csak nyitott szem vehet észre. Szép példája ennek az 1993-as esztendő nyara, amikor kárpátaljai szol-

gatórsainkat hívtuk meg családotól a magyar tenger partjára, Balatonfüredre üdülni, mialatt tőlünk meg helyettesítő kollégák mentek ki szolgálati váltásra. Az egész, szépen sikerült akció egy „álommal” kezdődött el: Táskai Ferenc számvevőnk javaslatával. (2. sz. *melléklet*) Kicsi és anyagiakban szegény egyesületünk a hit útján csodákat láthatott. Szervezési munkák, segélyek gyűjtése, felajánlások, programok sora tette a vendégeink számára feledhetetlenné azt a 10 napot. A közel 60 fős vendégserег útiköltsége, a helyettesítők ki és hazautazásának benzinköltsége, kirándulások, ellátások zöme adományokból jött össze. Szállásunkat a kerület biztosította Füreden. A vitorlás szövetség, élén Kurucz József presbiterrel, egy egész délutánra ajándékozta vitorlás hajóikat, hogy a Füred–Tihany öblében élvezhessék a Balaton ringató élményét. Ez akkor személyenként négyezer Ft/óra lett volna! A vendégek közül sok még nem is járt az anyaországban, nemhogy a Balatont láthatta volna. Igencsak élménydúsak voltak a kirándulások is. Az első: Veszprém–Pápa. Veszprémben az első látogatás a megyeházán volt, ahol dr. Huszár Pál, a megyegyűlés vallási tanácsosa (mai zsinati főgondnokunk) fogadott bennünket, illetve fogadta azokat a kárpátaljai magyar református lelkipásztorokat és családjukat, akik hitünk és nemzetünk végvári harcosaiként küzdöttek a lélekvesztő történelmi idők alatt. Megható pillanat volt

Asszonyi Istvánné nagytiszteletű asszony is, akinek férje kárpátaljai református lelkészek közt szenvedett Szibériában nyolc évig, Sztálin lágerben. Amikor átvette az albumot, megsimogatva a nemzeti szalagot, azt mondta: Ezt pedig rákötöm a férjem fejfájára! Még a TV is készített egy felvételt, sőt le is adta a kárpátaljai református lelkészcsaládok balatoni üdülését.

Jóllehet pihenésre hívtuk meg vendégeinket, szolgatársainkat, ám a szolgálatból mégsem vonhatták ki magukat. 17 közeli gyülekezetben az Ő szájukból szólt a mindenütt érvényes evangélium. Dicséretesek voltak az adakozók hozzáállásai. A gyülekezetek, egyházmegyék, az egyházkerület Márkus püspökkel az élen. Veszprém Megyei gyűlése is komoly adománnyal támogatta a nemes célt. Amikor vendégeink elbúcsúztak, a Táborhegy péteri sóhaja vibrált valamennyiünkben: Mester! Jó volt nekünk itt lenni! De hát vissza kell menni! Vár az otthoni munka, gyülekezet, feladatok sora... De Ő is, Aki otthon is Úr!

A kárpátaljai vendégeink pihenőprogramját igyekeztünk egy-egy kirándulással is színesíteni. Ezeknek során Füredtől Keszthelyig a nevezetesebb helyeken körülnézve, ismertettem az északi part és Balaton-felvidék nevezetességeit, egyháztörténeti vonatkozásait. Badacsony, Keszthely, Sümeg, Nagyvázsony, Tótvázsony missziói otthon volt egyik körutunk célpontja. A Veszprém–

pápai körutunk során az útba eső Herendi porcelán-múzeumot is megtekinthettük. Pápa és Adásztevel nevezetességei, kirándulásunk fő célpontjai voltak. Hazafelé, a Bakonyon átkelve Zircet is megtekinthettük. A jelen bemutatása mellől nem hagyhattam ki a múltat sem, a reformáció, ellenreformáció sajátosan dunántúli történetét sem. Ha nagyvonalakban is, de átfogó képet igyekeztem rajzolni hajdani egységes hazánknak eme nyugati, lelki végvári múltjáról.

Vendégeink voltak: Oroszi Pál (Akli), Czirók Béla (Nagyszőlős), Gulácsi Lajos (Munkács), Kiss Lajos (Huszt), Csulák László (Beregszász), Pocsai Sándor (Gut), Orosz Tibor (Nagybégány), Zimányi József (Beregszász), Seres János (Tivadarfalva), Delényi István (Badaló), Mező Miklós (Barkaszó) Szántó János (Ungvár), valamennyien családotól.

Lelkészegyesületi elnökségem alatti főbb események és tervek 1991. nov. 11. Szárszói választmányi ülés. Tervek: Lelkeszi kiskörök újjászervezése, konferenciák, külkapcsolatok létrehozása, missziói feladatok, füredi missziói otthon programtervezése.

1992. január 27–31. Dömösön országos egyesületi konferencia. Főbb témái: Erdélyi menekült lelkeszek ügye, országos egyesületi lap indítása, ifjúsági misszió.

Szeptember 25., Berekfürdő: Egyesületi lap megjelent, csatlakozás az Eur. konf.-hoz.

Szeptember 24., DURLE közgyűlés, Veszprém: Társulás a KEP-hez, DURLE lap indítása, Kárpátaljaiak üdültetésének javaslata.

1993. április 14. Kolozsvár: MARLE közgyűlés.

Június 10–18., Kárpátaljai üdültetés Füreden. (562.000–Ft költs.)

Június 14., Budapest, Ráday Kollégium: MARLE évi közgyűlése. (Lelkészfizetések, nyugdíjak, tanfegyelem kérdései).

Augusztus 9–13., Patak: MARLE konf. (Lelkészváltási törvény, stb.)

1994. március 16., Budapest, Ráday Kollégium: Téma: Választmányi gyűlés. A presbiterei szövetség kapcsolata, egyetemes zsinat terve.

Május 4–5., Nagyvárad: RORLÉSZ közgyűlés: Kegyeségi mozgalmak, egységes magyar református voltunk, egyház és gazdaság.

Október 11., Füred: DURLE közgyűlés: Tisztújítás: Új elnök: Ferentzi Sándor.

A programok summázatául elmondható, hogy a több évtizedes elszigeteltség után, igen hasznosak voltak a különböző régiók találkozására, egységünket megőrző, éltető erejére. Megkapóan érdekes színfolt volt Erdélyben és Kárpátalján a női lelkészek hiánya, a csupa fekete ruhás férfiak teljes tömegben való megjelenése, tekintve, hogy a tagság ott nem önkéntes alapú.

Miként a szétszakított családok első találkozása a megnyitott határokon át, úgy hatott ránk a várakozó szeretetnek a beteljesülése. Lám, amit Trianon összezúzott, azt a gyógyító Lélek képes újraépíteni. Istenünk drága ajándékai a modern közlekedési eszközök is, amelyekkel még közelebb kerülhetünk egymáshoz, sőt gyakrabban találkozhatunk, erősíthetjük egymást hitünkkel és összetartozásunkkal.

Ami pedig belső munkánkat, terveinket, javaslatainkat illeti, ezekből kevés jut el a megvalósulásig. Kishitűségünk, könnyelműségünk igen sok jó szándékot fojtott már el, még csírájában. Ám Wesley J. ama híres jelszava ma is érvényes: „*Várjatok nagyot Istentől, vállalkozzatok nagyra Istenért!*”

Hálás vagyok az Úrnak, hogy ebben a szolgálatban is részesített engem. Hiszem, hogy Őbenne ez a munkánk sem hiábavaló. Hiszem, hogy még küld munkásokat az Ő aratásába. Olyanokat, akiket több bölcsességgel és hittel ajándékoz meg. Ami a sáfároktól megkívántatik, az a hűség és engedelmesség. Készítsen fel minél több ilyen sáfárt az anyaszentegyház, Országának építésére szent Neve magasztalására.

Balatonkenese, 2014. május 23.

Németh Gyula
nyug. ref. esperes és volt DURLE elnök

Többet a kötelességnél...

Minden gyűlésünkön felvetődik valamilyen formában az önértékelésünk kérdése: Mik vagyunk? Miért vagyunk? Afféle nosztalgikus, hagyományőrző társaság talán, olyan mellre tűzhető kokárda-egylet, vagy netán egy vallási szakszervezet? Az egyesületre legyintő vélemény szerint elegendő az a szervezet, ami engemet a törvényes egyházi kereten belül betagol a szolgálati rendbe, ahol lelkészként annyi munkát végezhetek, amennyit csak bírok. Minek külön „egyesülni”, ha már az egyházmegye, kerület, sőt az országos zsinat által ez már megtörtént szolgálatba lépésünk pillanatában?

A „miért egyesüljünk?” kérdésre azt a választ adhatjuk, hogy a többletvállalásra. Lelkész-voltunk, ne szépiítsuk a dolgot, olyan szolgálat, ami egyben kenyérkereset is. Díjlevelünk finansziális részének ellentételei a kötelességek, melyeket az adott gyülekezetben végeznünk kell. A „kell”-nek itt konzekvens hangsúlya van!

Ellenben a lelkészegyesület önkéntes társulás a kötelességen, mégpedig a fizetett kötelességen felüli szolgálatra. Ez egy önkéntes hálaáldozat, amelyet odaszánunk az oltárra. Ez a kötelességen felül végzett szolgálat semmiképpen nem „érdemszerző” fölös jócselekedet, hanem a jézusi értelemben vett hasznos szolgálat, (Lk 17,10) a tartozás körét átlépve kész az elvártnál többet adni. Erre nem lehet törvényt alkalmazni. Senkit nem lehet kényszeríteni a javadalom megvonásával. Csakis az teheti magáévá, akit szíve hajt arra. (2Móz 25,2)

A lelkészegyesület, ma így mondanám, egy olyan stáb, amely a lelkész kollégákat nem akarja öncélú egyesületbe tömöríteni, de mozgósítani, szolgálatra hívni, azt igen. Jó példa volt erre az elmúlt nyári, kárpátaljai akciónk. Nem minden kolléga volt egyesületi tag, aki szolgálatra vállalkozott Kárpátalján, ezt ott ugye nem is kérdezte tőlük senki sem? A költséget sem a lelkészegyesületünk állta, csupán a szervezést. Ez a szolgálatra mozgósító, szervező feladat vár ránk továbbra is. Filep evangélistaként járatlan utakra kell elindulnunk a Lélek vezetésével. Felkutatni azokat a lehetőségeket, amelyek kívül esnek a tradicionális egyházi feladatkörön. Igaz, ezeknek nagy részét egyházmegyéink már korábban felvállalták a különböző konferenciák által, de ezektől is tehermentesíthetnénk őket, felszabadítva az amúgy is megnövekedett feladataikra.

Missziói feladatok sora vár bennünket, amelyekre „vállalkozók” kerestetnek. Ezek közül említsünk meg néhányat:

1. Pedagógusok konferenciája: Egy pedagógussal egész várat nyertél meg, mondotta valaki. Van-e köztünk, aki ezt a szolgálatot felvállalja, felméri, megszervezi a munkát? Egyik kollégánk már jelezte is. (Felkészült, közülük jött atyánkfia.)

2. Orvosok konferenciája: ker. orvosok vezetésével. Kollégák orvosfeleségei nagy szolgálatot végezhetnek ebben.

3. Polgármesterek konferenciája: Egy falu kulcsa van az ő kezükbe letéve. Gyülekezeti szempontból se közömbös kérdés!

De folytathatnánk a sort tovább a vállalkozók, tszelnökök, katonák részére szervezett kis csoportokkal és konferenciákkal. Gyülekezeti területről fontos volna a vezetőképzés megindítása. A presbiteri, ifjúsági, gyermekmunkások felkutatása, képzése. Kérünk ezekkel kapcsolatos javaslatokat, szolgálatra való ajánlásokat, sőt jelentkezéseket.

Egyesületünknek kezdettől fogva fontos célja volt a kapcsolatépítés külhoni testvéreinkkel. A közös konferenciák jó alkalmak ilyen találkozásokra is. Közelebb jutunk ezáltal a felvidéki, délvidéki, erdélyi, kárpátaljai testvéreinkhez, akiket az egyházmegyei, kerületi

■ 1. sz. melléklet *Németh Gyula* írásához ■

konferenciáinkon nem láthatunk. A szolgálatok kölcsönössége is erősítheti az összetartozás tudatát.

„Gyűjteni lelkeket! Kérni taníts!” – énekeljük sokszor a jól ismert énekünk sorával, mintha elég lenne a lelkek gyűjtéséhez az imádság, holott fordítva igaz; az tudja igazán kérni az áldást, aki fel tud buzdulni lélekgyűjtésre ott is, akkor is, ha nem jár érte fizetség. Ez a kívülálló előtt amolyan nyüzsgésnek tűnhet, de a hit számára a hála területe, amivel tartozása van. (HK. 2.)

Németh Gyula
egyesületi elnök

MEGJELENT:

Dunántúli prédikátor. A Dunántúli Református Lelkészegyesület lapja. I. évfolyam, 1. szám (1994. május), 1. oldal.

2. sz. melléklet Németh Gyula írásához

Egy megvalósult álom

(Kárpátaljai lelkészcsaládok üdülése Füreden)

Valóban, egy álommal kezdődött annak a 17 kárpátaljai lelkészcsaládnak az elmúlt nyáron, június 8–18-ig tartó füredi üdülése, akiket egyházkerületünk missziói otthonában, a Siloámban vendégül láthattunk. Még 62 nyarának végén kaptam egy levelet Táskai Ferenc koci lelkész-kollégától, egyesületi számvevőnktől, amelyben leírja „álmát” és egyben javaslatát: hívjuk meg a kárpátaljai testvéreket családotól hozzánk üdülésre, a helyettesítésükre pedig szervezzünk innét egy csoportot, akik készek kimenni Kárpátaljára szolgálni. Kapva a ragyogó ötleten, éppen azidőtájt volt Füreden egy konferencia, melyen a kárpátaljai küldöttség tagjaként Oroszi Pál kollégánk is jelen volt. Elmondtam Néki az ellenük tervezett „merényletünket”, kértem, legyen az ügy odaáti szervezője. A hívás megtörtént tehát, de hol legye-

nek elhelyezve, és nem utolsó sorban volt az sem fontos kérdés; honnét teremtsük elő az anyagi fedezetet? Ha gyülekezetekbe, vagy más-más üdülőbe helyezzük el őket, közös programot nem adhatunk. No, meg a Balaton varázsa is beleszól az értékrendbe. A pénz előteremtése is dilemmát okozott; tegyük-e országos ügyvé vagy magunk oldjuk meg? Végül is Márkus püspök úr javaslata bizonyult járható útnak, mely szerint: Legyen ez az ügy egészen dunántúli feladat! Így kaptuk meg a Siloám Otthont egy turnusra, a gyülekezetekben pedig adakozásokat hirdettünk. Még Veszprém Megye Önkormányzata is támogatta „nemes ügyünket” 100 ezer Ft-tal. Kedves élménye volt 48 fős csoportunknak az a fogadás a megyeháza dísztermében, amelyet a megyegyűlés alelnöke, dr. Huszár Pál adott kárpátaljai vendégeink tiszteletére. A meghitt miliőben elhangzó szavak szinte istentiszteletté emelték az együttlétet. Kedves ajándék volt minden családnak a nemzeti szalaggal átkötött színes albuma a Bakony- és Balaton-felvidéknek. A megkülönböztetett tiszteletnek és szeretetnek mennyi példája kísért vendégeink útját. Szeretettel gondolunk arra a keszthelyi egyetemi tanárnőre, aki Kuti Géza kollégánk kérésére oly kedvesen kalauzolt bennünket a kastélymúzeumban (féláras belépővel!), mint „beavatott”, elvitt bennünket a Kis-Balaton madárvilágába is.

Kirándulásunk során eljuthattunk Pápára is. A sok látnivaló után, a gyülekezet asszonyai terített asztallal vártak bennünket. Ezúton mondunk hálás köszönetet szeretetükért.

A telített programból nem maradhatott ki a vitorlás hajózás sem. Az egyik vitorlást Szabó Lajos somogyi esperes küldte, hogy feledhetetlen élménnyel ajándékozza meg a vendégeket, különösen a gyermekeket. A másik vitorlás Császár Attila esperes arácsi gyülekezetének presbitere – kenesei származású atyánkfia! –, Kurucz József, a füredi vitorlásszövetség vezetője volt. Nékik is köszönjük ezt a szép ajándékot!

Kárpátaljai vendégeinket még a tévé is utolérte! Az Örömhír című egyházi műsorában interjúk hangoztak el, amik a vágások miatt, szerintem, kissé darabosra sikerültek. Amit legjobban sajnálok a kihagyottak közül, a kis Seres Jánoska verse, amit pedig oly átéléssel és talpraesetten szavalt el a kis tivadarfalvai papfiú! Hadd álljon itt kárpótlásként, remélve, hogy édesapja és nagyapja (Oroszi Pál) megőrzi számára emlékül:

Fizetve...

*A Sátán még mindig kísértget;
Nemrég hozott egy jegyzéket,
Amelyre bűneim sorba'
Egyenként fel voltak írva.*

■ 2. sz. melléklet *Németh Gyula* írásához ■

*Elém tette és rám vigyorgott...
Jaj Istenem, mi minden volt ott?
Minden vétkem, bűnöm felírva...
Mi lesz velem? – kérdeztem sírva.*

*Hát mi lenne? – mondta nevetve,
Nem jutsz az öröklésre!
Az üdvösségből ki vagy zárva! ...
És én zokogtam, mint egy árva...*

*Ekkor valaki hozzám lépett,
Keresztülhúzta a jegyzéket,
A keze által volt szegezve,
Vérével írta rá: Fizetve!*

MEGJELENT:

*Dunántúli prédikátor. A Dunántúli Református Lelkészegyesület
lapja. I. évfolyam, 1. szám (1994. május), 4. oldal.*

*DUNÁNTÚLI
REFORMÁTUS
LELKÉSZEGYESÜLET
2001–2014*

A jelzett periódus kezdetén úgy döntöttünk, hogy évente két konferenciát tartunk, s arra törekszünk, hogy ezeken az alkalmakon a lelkipásztori hivatással összefüggő kérdéseket beszéljük meg. Azt is elhatároztuk, hogy lehetőleg a „magunk köreiből” hívunk vitaindító előadókat, hiszen ezeknek az együttléteknek a célja, hogy a teljesség igénye nélkül, de a saját tapasztalatainkra alapozva is beszélgessünk olyan szakmai kérdésekről, melyek a nyilvánosság előtt sohasem, vagy csak ritkán kerülnek előtérbe.

Mint az alábbi adatokból kiderül, a DURLE tevékenysége ebben az időszakban meglehetősen kiegyensúlyozottságot mutat. Folyamatosan tudta tartani a kitűzött célt, hála a tisztségviselőknek és annak a kitartó „csapatnak”, akik rendszeres résztvevői voltak konferenciáinknak. – Habár a „konferencia” szó, legalábbis

a klasszikus értelmében, nem is a legmegfelelőbb ide. Inkább jellemző ezekre az összejövetelekre a beszélgetőscsaládias jelleg. De éppen ez adta meg ezeknek a találkozóknak a sajátos atmoszféráját.

A találkozóinkat mindig Móron, a Szolgáló Szeretet Házában tartottuk. Köszönet a házigazdáknak a lehetőségért. Összejöveteleink költségeit többnyire a tagdíjakból és a Dunántúli Református Egyházkerület támogatásából fedeztük. Köszönet mindenkinek, aki hozzájárult ahhoz, hogy a DURLE működni tudjon.

Az alábbiakban közöljük a 2002. óta eltelt időszak tisztségviselőinek és a konferenciák témáinak listáját.

TISZTSÉGVISELŐK

2001. november 12-én tisztújító közgyűlésen megválasztott tisztségviselők:

Elnök: Köntös László, alelnök: Ferentzi Sándor, alelnök: Szakál Péter, titkár: Kocsev Miklós, pénztáros: Kuti Géza, jegyző: Bán Csaba.

2004. november 7-én tisztújító közgyűlésen megválasztott tisztségviselők:

Elnök: Köntös László, alelnök: Ferentzi Sándor, alelnök: P. Tóth István, titkár: ifj. Márkus Mihály, jegyző: Gaál Attila, pénztáros: Némethné Sz. Tóth Ildikó, számvizsgáló: Kuti Géza, számvizsgáló: Szalai László.

2008. március 2-án tisztújító közgyűlésen megválasztott tisztségviselők:

Elnök: Köntös László, alelnök: Pálfi Zsuzsanna, alelnök: Ferentzi Sándor, titkár: ifj. Márkus Mihály, jegyző: Gaál Attila, pénztáros: Füstös Gábor, számvizsgáló: Szalai László, számvizsgáló: Némethné Sz. Tóth Ildikó.

2011. március 20-án tisztújító közgyűlésen megválasztott tisztségviselők:

Elnök: Köntös László, alelnök: Pálfi Zsuzsanna, alelnök: Jakab Bálint Mihály, titkár: ifj. Márkus Mihály, jegyző: Gaál Attila, pénztáros: Füstös Gábor, számvizsgáló: Némethné Sz. Tóth Ildikó, számvizsgáló: Szalai László Dániel.

2014. március 23-án tisztújító közgyűlésen megválasztott tisztségviselők:

Elnök: Köntös László, alelnök: Pálfi Zsuzsanna, alelnök: Jakab Bálint Mihály, titkár: ifj. Márkus Mihály, jegyző: Tóth András, pénztáros: Füstös Gábor, számvizsgáló: Némethné Sz. Tóth Ildikó, számvizsgáló: Szalai László Dániel.

TÉMÁK

2002

Egyházunk és a parlamenti választások

(*Jakab Bálint, Hajdú Zoltán, Szászfalvi László*)

Egyházi választások

(*Bán Csaba, Szakál Elemér, Baráth Júlia*)

A lelkipásztor közérzete a mai Magyarországon, avagy itt az ideje, hogy foglalkozzunk önmagunkkal

(*Ferentzi Sándor, Csáfordy Julianna, Bán Csaba*)

2003

A lelkipásztor közérzete a mai Magyarországon II.

A lelkipásztor kapcsolata az egyházi vezetéssel

(*Kuti József*)

Az egyházi vezető kapcsolata a lelkipásztorral

(*Lentulai Attila*)

A család és az anyagiak (*Molnár Csaba*)

Kollegialitás (*Némethné Sz. Ildikó*)

2004

Gyülekezetépítés – egyházmegye (*Bátky Miklós*)

Gyülekezetépítés missziói területen – (*Szabó Levente*)

Egyház és iskola – Oktatási intézmények a Dunántúlon

(*Dr. Korsós Bálint*)

2005

Lelkipásztor és presbitérium

(*Pálfi Zsuzsa, Juhász Róbert, Szabó Levente*)

„...még magasból nézvést megvolna az ország”

(*dr. Márkus Mihály*)

Verses irodalmi összeállítás (*Kálmán István*)

Sákramentumok és egyházfegyelem

(*Jakab Bálint Mihály*)

Reflexió a „Stratégiai kérdések – református válaszok”

c. zsinati körlevélre (*Gáll Attila*)

2006

Közélet és lelkeszi hivatás (*Gáll Attila*)

Gyülekezeti kapcsolatok a Dunántúlon

(*ifj. Márkus Mihály*)

Egyházfegyelem hiánya – gyülekezetrombolás!

(*Kiss Péter*)

Az Ige története a hagyományban (*Köntös László*)

Az Egyház és a felgyorsult fejlődés (*Pálfi Zsuzsa*)

Missziói lehetőségek a Dunántúlon

(*P. Tóthné Szakács Zita*)

Állam, egyház, pénz (*Bellai Zoltán, dr. Márkus Mihály*)

2007

Milyen a gyülekezetépítő lelkipásztor? (*Faust Gyula*)

Szenvedélybetegek integrálása a gyülekezetbe

(*Hamar László*)

Bocsáss meg – és gyógyulj! (*Némethné Sz. Tóth Ildikó*)

Öltözködés és papi szerep (*Dudinszki Éva*)

Lelkipásztori megalkuvásaim (*Pálfi Zsuzsa*)

Isten-kérdés az Egyházon kívül, avagy Shrek üzenete

(*Faust Gyula*)

Isten-kérdés az Egyházon kívül (*Véress Zsuzsa*)

2008

Az esperesi tiszti – adottságok és lehetőségek

(*Lentulai Attila*)

A püspöki tiszti – adottságok és lehetőségek

(*dr. Márkus Mihály*)

2009

Református lelkipásztornak lenni ma

(körkérdés-beszélgetés)

Húsz éves a Dunántúli Református Lelkészegyesület –

Megemlékezések, beszámolók lelkészegyesületünk

múltjáról és jelenéről

(*dr. Márkus Mihály, Németh Gyula,*

Ferentzi Sándor, Köntös László)

Beszélgetés az Egyházkerület új lelkészi vezetésével

2010

Az igehirdetés kényszere (körkérdés-beszélgetés)

Az igehirdetés mint kommunikációs forma – Szakmai
kényszerpályák: írás, szó, nyelv (körkérdés-beszélgetés)

2011

A lelkipásztor és a presbitérium (körkérdés-beszélgetés)

Presbiterválasztás a szőládi gyülekezetben

(*Hajdú Zoltán Levente*)

Örömeim és kudarcaim a lelkipásztori szolgálatban

(körkérdés-beszélgetés)

2012

Teológiai gondolkodásunk nagy kérdései

(körkérdés-beszélgetés)

Üdvösség és kárhozat (*dr. Herczeg Pál, dr. Szabó István*)

Feltámadás – örök élet

(*Steinbach József, dr. Vladár Gábor*)

2013

Házasság és élettársi kapcsolat

(*dr. Szűcs Ferenc, dr. Komlósi Piroska*)

Lelkipásztori alkalmasság

(*dr. Vladár Gábor, Steinbach József, Imre Bálint*)

■ Köntös László: *DURLE 2001–2014* ■

2014

Dunántúli összegzés a kifutó ciklusról

(*Steinbach József, Lentulai Attila, Pálfi Zsuzsa*)

Előkészületben:

Megemlékezés a DURLE 25 éves évfordulójáról

(*dr. Márkus Mihály, Németh Gyula,*
Ferentzi Sándor, Köntös László)

Lelkipásztori szorongások és megoldások

(*Miklós Ferenc*)

Köntös László
elnök

TARTALOM

A MI MUNKÁNK NEM HIÁBAVALÓ (Köszöntő) (<i>Steinbach József</i>)	3
„UT OMNES UNUM SINT” (<i>dr. Márkus Mihály</i>)..	7
VISSZAPILLANTÁS (<i>Németh Gyula</i>)	33
1. sz. melléklet	40
2. sz. melléklet	44
DURLE 2001–2014 (<i>Köntös László</i>)	48
Tartalom	56